

Bir halüsinasyon antolojisi

'Tıbbın mümtaz şairi' Oliver Sacks'ın Türkçe'de yeni **yayınlanan** son kitabıyla halüsinasyonların şaşırtıcı evrenine gidiyoruz... **Zeynel Can Gündoğdu**

Doktor House kurgusal anlamda tıp dünyasının dedektifiyse eğer, 12 **kitap** ve sayısız makale sığdırdığı yarım yüzyıllık nörolog ve yazar geçmişiyse Oliver Sacks'a da nörolojik vakaların şairane dedektifi diyebiliriz herhalde. Hâlihazırda New York Times'ın 'tıbbın mümtaz şairi' olarak nitelendirdiği Sacks, gerçek tıbbi vakalara dayanan ve edebiyat sularında yüzdüğü eserleriyle popüler bilim janrının en sağlam kalemlerinden birisi. New York Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde nöroloji profesörü olan Sacks, ilk kitabını **yayınladığı**

1970'den bu yana birçok bestseller popüler bilim kitabına imza attı. Geçtiğimiz Şubat ayında New York Times'ta çıkan 'Kendi Hayatım' başlıklı etkileyici makalesinde ölümcül bir kansere yakalandığını ve sayılı zamanı kaldığını bildirip. "...Tam tersine, son derece hayat dolu hissediyorum," ve "geriye kalan vaktimde arkadaşlıklarımı derinleştirmeyi, sevdiğilerime elveda demeyi, daha çok yazmayı, gücüm yerinde olursa seyahat etmeyi, yeni kavrayış ve içgörü seviyelerine ulaşmayı umut ediyorum." diyordu. Son günlerini otobiyografisini kaleme almakla geçiren Sacks'ın Türkçe çevirisiyle raflara düşen kitabı 'Halüsinasyonlar' da şaşırtmıyor. Bir yandan araştırmalarına, vaka tanıklıklarına ve hastalarının deneyimlerine dayanan, öte yandan edebiyata göz kırpan üsluplarıyla Sacks'ın **Kitaplarının** gizli merkezinde az çok ortak bir soru(n) yer alıyor. Bilim, kendi dışındaki dünyaya nasıl açılmalı ve ne ölçüde popüler hayata karışmalı?

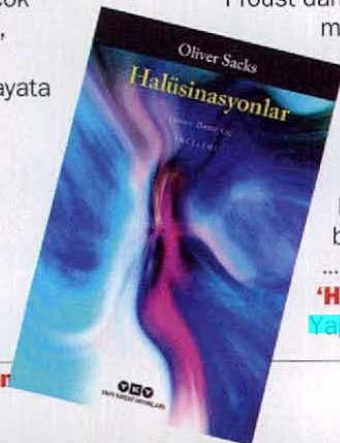
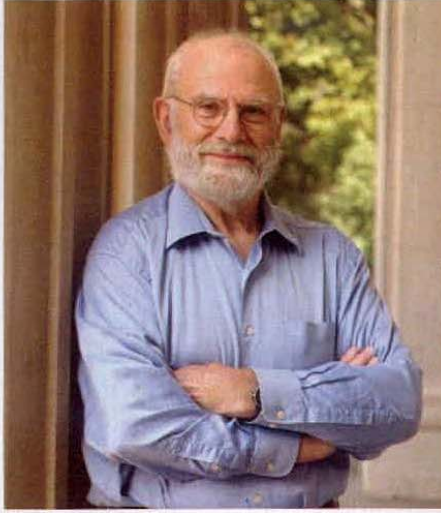
Anglo-Amerikan dünyada 2012 yılında, Türkçe'de ise geçtiğimiz günlerde **yayınlanan** Sacks'ın son kitabı yazarın kendi deyimiyle "halüsinasyon gören kişilerin deneyimlerini ve halüsinasyonların bu

kişiler üzerindeki etkilerini anlatan bir tür doğa tarihi ya da halüsinasyon antolojisi" olarak düşünülmüş. Kitabı oluşturan 15 bölüm boyunca migren, epilepsi, deliryum gibi nörolojik rahatsızlıkların; görsel veya işitsel duyu kayıplarının ve alkolizm ya da uyuşturucu bağımlılığının halüsinasyonlara nasıl yol açabildiğini görüyoruz. Kitabın temel meselelerinden biri bu zaten; herkes halüsinasyonlardan muzdarip olabilir. 'Yalnızca algısal veriye değil, algısal değişime de' ihtiyaç duyan beynimiz bunun eksikliğini yaşadığında bir şekilde bu eksikliği gidermek istiyor. Örneğin, görsel halüsinasyonlar görenler genellikle görme yetisini

yitirmiş kimseler olurken işitsel halüsinasyonlara çoğunlukla işitme kaybı yaşayanlarda rastlanıyor. Halüsinasyonların uyuşturucularla ilişkisine gelince, Sacks'ın yazdıkları çok samimi; kaynakları 30'lu yaşlarında kullandığı çeşitli uyuşturucular ve kişisel halüsinasyon deneyimleri. Aslında kitabın gizli merkezi de burada başlıyor. Sacks, bir yandan halüsinasyon deneyiminin doğası gereği öznel oluşunun, ikinci bir gözü dışlayışının altını çizirken öte yandan bilimin kendi dışındaki dünyaya nasıl açılacağı sorusuna da cevap arıyor. Kişisel deneyimlerine girerken aslında, bilimsel verilere dayalı klasik indirgemeci bilim anlayışından uzaklaşıp daha hümanist, hakikati tüm yönleriyle kavramaya çalıştığı daha romantik bir bilim anlayışına yaklaşıyor. Bunu yaparken bir yandan da Proust'dan Dostoyevski'ye, Homeros'tan kutsal

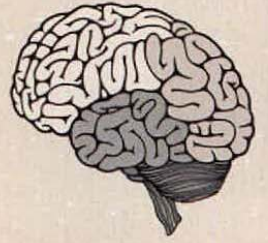
metinlere, felsefeye, tarihe, psikolojinin unutulmuş klasiklerine referanslarla ilerliyor. Bilimin dışlayıcı dilinden uzaklaşıp edebi bir tondan anlatıyor dardını. Bilimsel olgulara sırtını dönmeden alanın dışındaki insanlara, bir başka deyişle popüler hayata açıyor bilimi.

'Halüsinasyonlar' - Oliver Sacks
Yapı Kredi Yayınları, 272 sayfa, 20 TL

POPÜLER NÖROLOJİNİN DERİN SULARI

Fantastik roman hazzı
veren gerçek vakalar

Beyindeki Hayaletler V. S. Ramachandran

Boğaziçi Üniversitesi **Yayınları**
Gerçek vakalara dayanan
Sherlock Holmes'vari
sorgulamalar. Ünlü nörolog
Ramachandran, beyinleri hasar
görmüş hastaları inceleyerek
zihnin doğası üzerine şaşırtıcı
sonuçlara ulaşıyor.

Incognito, Beynin Gizli Hayatı David Eagleman

Domingo Yayınevi
Soru açık: Ben olduğumu
düşündüğüm kısım yani bilinç
buzdağının görünen kısmıysa
öteki taraf ne işe yapıyor?
Cevap? İçeride benden büyük
bir ben var, beni yöneten.

Descartes'ın Yanılgısı Antonio R. Damasio

Varlık **Yayınları**
Descartes'ın zihin-beden
ayrımına nörolojik bir bakış
açısı. Ben çok duygusalım,
akılcı düşünemiyorum demeyin.
Damasio tam tersini söylüyor,
duygular olmadan akıl olmaz!